

2019

**STAATSBLAD
VAN DE
REPUBLIC SURINAME**

No. 97

WET van 06 september 2019, houdende regeling van de schadeloosstelling aan rechthebbenden en persoonlijk gerechtigden op gronden waarop bauxiet is gewonnen.

(Wet Schadeloosstelling Bauxietmaatschappijen)

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIC SURINAME

In overweging genomen hebbende dat het noodzakelijk is een uniforme regeling te treffen voor schadeloosstelling van degenen die onder de Landsverordening, dan wel het Decreet Mijnbouw recht hebben op schadevergoeding als gevolg van de opsporing en ontginning van bauxiet door Suralco, AMS of hun rechtsvoorgangers.

Heeft, de Staatsraad gehoord, na goedkeuring door de Nationale Assemblée, bekrachtigd de onderstaande wet:

Artikel 1

In deze wet wordt verstaan onder:

- a. Suralco: Suriname Aluminum Company LLC, een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, opgericht en ingericht overeenkomstig het recht van de staat Delaware in de Verenigde Staten van Amerika.
- b. AMS: N.V. Alcoa Minerals of Suriname, een naamloze vennootschap, opgericht en ingericht overeenkomstig het recht van het Koninkrijk der Nederlanden.
- c. Belanghebbenden: Rechthebbenden en Persoonlijk Gerechtigden (i) die schade hebben geleden ten gevolge van de opsporing en ontginning van bauxiet door Suralco, AMS of hun rechtsvoorgangers op de Gronden;

- (ii) die op de dag waarop deze wet inwerking treedt onder de Landsverordening of het Decreet Mijnbouw aanspraak op schadevergoeding hebben; (iii) waarvan de vordering tot schadevergoeding niet op grond van de Landsverordening of het Decreet Mijnbouw is verjaard; en (iv) van wie de schade niet reeds door AMS, Suralco of door hun rechtsvoorgangers is vergoed.
- d. Decreet Mijnbouw: het Decreet Mijnbouw (S.B. 1986 no. 28, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1997 no. 44).
- e. Gronden: de gebieden waarop krachtens concessies door Suralco, AMS of dier rechtsvoorgangers handelingen zijn verricht die rechtstreeks verband hielden met de opsporing en ontginning van bauxiet en die staan opgesomd in bijlage II onder schema's 3 (a) tot en met 3 (e) bij de *Environmental Remediation Agreement* (Milieuherstel en Saneringsovereenkomst), op haar beurt bijlage bij de *Frame work Agreement* (Raamovereenkomst), gesloten tussen Suralco en de Republiek Suriname nopens wijziging van de Brokopondo Overeenkomst, welke bijlage II integraal deel uitmaakt van deze wet.
- f. De Landsverordening: de Landsverordening van 28 januari 1958 (G.B. 1958, no. 9).
- g. Rechthebbenden: degenen, die het recht van eigendom of enig ander zakelijk genotsrecht hebben op het geheel of een deel van de Gronden zoals bedoeld in onder e.
- h. Persoonlijk Gerechtigden: degenen, die het persoonlijk genotsrecht van huur of gebruik tot wederopzegging ingevolge het Decreet Uitgifte Domeingrond (S.B. 1982 no. 11, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2017, no. 85) of andere wettelijke regelingen hebben op het geheel of een deel van de Gronden zoals bedoeld onder e.
2. De in lid 1 omschreven begrippen worden hierna steeds met hoofdletters aangeduid.

Artikel 2

1. Suralco, AMS en diens rechtsopvolgers zijn, verplicht tot volledige vergoeding van alle schade geleden door Belanghebbenden, door of ten gevolge van alle handelingen van Suralco, AMS of dier rechtsvoorgangers die rechtstreeks verband hielden met de opsporing en/of ontginning van bauxiet op de Gronden van Belanghebbenden, onverschillig of dit door een opzettelijke daad hunnerzijds veroorzaakt is, dan wel of zij al of niet

had kunnen worden voorzien. De omvang van de schade dient conform artikel 5 te worden bepaald.

2. De rechtsvordering ter realisatie van de aanspraak op schadeloosstelling in lid 1 bedoeld verjaart, tenzij bij overeenkomst anders overeen was gekomen, door het verloop van vijf jaren te rekenen van inwerkingtreding van deze wet, met dien verstande dat rechtsvorderingen die ingevolge artikel 5 lid 3 van de Landsverordening of artikel 48 lid 4 van het Decreet Mijnbouw door het verloop van vijf jaren te rekenen van de dag waarop de schade aan de Belanghebbenden bekend was, op een eerder moment zouden verjaren, op dat eerdere moment verjaren.
3. Deze wet regelt bij uitsluiting de vergoeding van schade veroorzaakt door of ten gevolge van alle handelingen die rechtstreeks verband hielden met de opsporing en ontginning van bauxiet door Suralco en AMS of dier rechtsvoorgangers en dientengevolge vervalt ten aanzien van de Gronden ieder recht om schadevergoeding te vorderen op grond van de Landsverordening of het Decreet Mijnbouw.
4. Deze wet roept geen nieuwe aanspraken in het leven voor Rechthebbenden en Persoonlijk Gerechtigden waarvan de schade reeds is vergoed door Suralco, AMS of hun rechtsvoorgangers of die reeds op basis van een overeenkomst een regeling met Suralco, AMS of hun rechtsvoorgangers hebben getroffen ter zake de vergoeding van de door hun geleden schade.
5. Suralco en AMS zullen op basis van deze wet nimmer verplicht zijn meer schade te vergoeden dan zij onder de Landsverordening en het Decreet Mijnbouw verplicht zouden zijn en zij zullen voorts nimmer verplicht zijn meer schade te vergoeden met betrekking tot een Grond dan de totale waardevermindering die op grond van deze Wet ten aanzien van een Grond wordt vastgesteld, ongeacht het aantal Belanghebbenden of ingediende vorderingen tot schadevergoeding.
6. Rechthebbenden en Persoonlijk Gerechtigden van Gronden, welke de Staat na de verlening van een concessie aan Suralco, AMS of hun rechtsvoorgangers aan derden in eigendom of enig ander zakelijk genotsrecht dan wel onder enig persoonlijk genotsrecht heeft uitgegeven, terwijl daartegen, voor zover de vordering van de Rechthebbenden en Persoonlijk Gerechtigden voortvloeit uit het Decreet Mijnbouw, vooraf op redelijke gronden berustende bezwaren door Suralco, AMS of dier rechtsvoorgangers waren ingebracht, hebben geen aanspraak op een schadeloosstelling van Suralco of AMS of hun rechtsvoorgangers, maar van de Staat Suriname.

Artikel 3

1. De Belanghebbenden zijn bevoegd in plaats van een schadevergoeding in geld te eisen, te vorderen, dat binnen zekere tijd de betreffende Gronden in hun vroegere toestand door Suralco of AMS worden hersteld. Zouden evenwel de kosten van het herstel in de vroegere toestand, het bedrag der schadevergoeding in geld dat Suralco of AMS anders op grond van deze wet aan de Belanghebbenden zouden moeten betalen indien de Belanghebbenden ervoor hadden gekozen om schadevergoeding in geld te ontvangen, overtreffen, dan zijn de Belanghebbenden verplicht deze schadevergoeding in geld van Suralco of AMS te aanvaarden.
2. Het voornoemd recht om herstel in de vroegere toestand te vorderen, laat de verplichtingen die op Suralco of AMS ingevolge de Milieuherstel- en Saneringsovereenkomst Overeenkomst rusten geheel onverlet. De kosten van de naleving van de verplichtingen die op Suralco, AMS of diens rechtsopvolgers ingevolge de Milieuherstel- en Saneringsovereenkomst rusten, maken deel uit van de kosten aan het herstel van de vroegere toestand verbonden zoals bedoeld in lid 1.

Artikel 4

1. Suralco, AMS of diens rechtsopvolgers zullen eerst pogen een minnelijke overeenkomst ten aanzien van de te vergoeden schade met de Belanghebbenden te bereiken.
2. Wordt tussen Suralco, AMS of diens rechtsopvolgers enerzijds en de Belanghebbenden anderzijds geen minnelijke overeenkomst bereikt, dan zal de meest gerede partij aan de Kantonrechter verzoeken de hoogte van de schadeloosstelling te bepalen. Indien de Belanghebbenden of een deel daarvan niet bekend zijn, dan kan Suralco of AMS ook de Kantonrechter verzoeken om de totale schadevergoeding verschuldigd voor de collectieve schade verbonden aan een Grond of een gedeelte daarvan te bepalen.
3. Het voor te leggen geschil is beperkt tot de vaststelling of er sprake is van schade als bedoeld in artikel 2 lid 1 welke is geleden door een Belanghebbende en zo ja, wat de hoogte van de schadeloosstelling met inachtneming van artikel 5 dient te zijn met betrekking tot de Gronden.

4. Onverminderd het bepaalde in lid 2, dienen geschillen met betrekking tot de vraag wie al dan niet Belanghebbenden zijn en geschillen met betrekking tot de vraag hoe de schadeloosstelling in het geval van meer dan één Belanghebbende onder hen dient te worden verdeeld, in een afzonderlijke procedure te worden beslecht. Suralco of AMS kunnen niet als partij worden betrokken in de voorgenoemde geschillen, tenzij er door de verzoeker, Suralco, AMS of diens rechtsopvolgers wordt gesteld dat zij (mede) Belanghebbende zijn.
5. Voor de vaststelling van de hoogte van de schadeloosstelling door de Kantonrechter overeenkomstig een verzoek als bedoeld in lid 2, is het niet noodzakelijk dat vooraf daaraan de in de voorafgaande twee volzinnen bedoelde geschillen reeds zijn beslecht.
6. Het verzoekschrift moet de som welke als schadeloosstelling wordt aangeboden, vermelden.
7. Al degenen die menen Belanghebbende te zijn met een aanspraak op schadeloosstelling met betrekking tot de Gronden in kwestie, zijn bevoegd in het geding tussen te komen overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 214 t/m 217 van het Surinaams Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
8. Indien een deel van de Belanghebbenden met betrekking tot een Grond niet bekend zijn of niet overeenkomstig lid 6 zijn tussengekomen dan wel er hangende de procedure twist is ontstaan over wie al dan niet Belanghebbenden zijn, dan dient het volledige bedrag van de door de Kantonrechter bij het vonnis vastgestelde schadevergoeding dat door Suralco, AMS of diens rechtsopvolgers aan alle overige Rechthebbenden en Persoonlijk Gerechtigden tot het Land verschuldigd is, door Suralco of AMS gerechtelijk in bewaring te worden gegeven bij de griffier van het Eerste Kanton. De gerechtelijke bewaring bevrijdt Suralco, AMS of diens rechtsopvolgers van alle aansprakelijkheid ter zake de collectieve schade verbonden aan een Grond of een gedeelte daarvan, wanneer het vonnis gezag van gewijsde heeft verkregen. Door de griffier wordt daarvan een akte opgemaakt die aan de Belanghebbenden voor zover zij bekend zijn wordt betekend en wordt gepubliceerd in tenminste twee vooraanstaande dagbladen.

Artikel 5

1. Bij de vaststelling van de schade, bedoeld in artikel 2 lid 1 komt alleen de werkelijke waarde van de Gronden, niet de subjectieve welke de Gronden uitsluitend voor de personen van de Belanghebbenden heeft, in aanmerking.
2. Daarbij wordt de schade berekend met verwijzing naar de vermindering van waarde, welke de Gronden geacht worden te hebben ondergaan op het ogenblik, dat de Belanghebbenden die terugontvangen (of terugontvingen) met in achtneming van de herstelwerkzaamheden die conform de Milieuherstel- en Saneringsovereenkomst zijn of dienen te worden uitgevoerd, met het oog op het gebruik dat van de Gronden door de Belanghebbenden werd gemaakt onmiddellijk voorafgaande aan het moment dat Suralco, AMS of hun rechtsvoorgangers de Gronden in gebruik namen.
3. De meerdere waarde die de Gronden of het gedeelte daarvan waarover is beschikt, in verband met de voor het verrichten van de opsporing en/of ontginning opgerichte werken, geacht wordt te hebben verkregen, wordt bij de bepaling der schadeloosstelling niet mede in aanmerking genomen.
4. Bij de berekening van de schadeloosstelling voor de beschikking over gedeelten van de Gronden wordt ook acht geslagen op de waardevermindering, welke voor de niet door Suralco of AMS in gebruik genomen gedeelten het noodzakelijk gevolg is van de beschikking.
5. Indien Suralco of AMS tot het betalen van schadevergoeding als bedoeld in artikel 2 of tot het maken van kosten van herstel als bedoeld in artikel 3, niet zijnde de kosten van de verplichtingen die op Suralco of AMS ingevolge de Milieuherstel- en Saneringsovereenkomst rusten, verplicht is ten aanzien van Gronden, die de Staat, na de verlening van een concessie aan Suralco, AMS of hun rechtsvoorgangers, aan derden in eigendom, of enig ander zakelijk genotsrecht dan wel onder enig persoonlijk genotsrecht heeft uitgegeven, terwijl, voor zover de vordering van de Belanghebbenden voortvloeit uit het Decreet Mijnbouw, daartegen vooraf op redelijke gronden berustende bezwaren door Suralco, AMS of hun rechtsvoorgangers waren ingebracht, vergoedt de Staat Suralco of AMS die schadevergoeding of kosten.

Artikel 6

Wanneer de bij het vonnis bepaalde schadeloosstelling meer bedraagt dan het gedane aanbod, wordt Suralco, AMS of diens rechtsoptvolgers in de kosten van het rechtsgeding verwezen; in de overige gevallen kunnen de kosten naar gelang de in deze wet bedoelde Kantonrechter daartoe termen vindt, worden gebracht, hetzij ten laste van de Belanghebbenden, die met de aangeboden schadeloosstelling geen genoegen hebben genomen, hetzij voor een gedeelte te hunnen laste en voor het overige gedeelte ten laste van Suralco of AMS, hetzij geheel ten laste van deze laatste.

Artikel 7

Van de beslissingen van de Kantonrechter in deze wet bedoeld is hoger beroep toegelaten.

Artikel 8

De bepalingen van het Surinaamse Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zijn op in het kader van deze wet gevoerde gedingen van toepassing voor zover daarvan bij deze wet niet is afgeweken.

Artikel 9

1. De Kantonrechter benoemt, indien hij het verzoek, bedoeld in lid 2 van artikel 4, om de schadeloosstelling te bepalen, voor inwilliging vatbaar acht, een of meer deskundigen in oneven getal ten einde hem aangaande de te bepalen schadeloosstelling van voorlichting te dienen.
2. De deskundigen leggen in handen van de Kantonrechter de in artikel 161 van het Surinaams Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering voorgeschreven eed of belofte af.
3. De Kantonrechter bepaalt, met inachtneming van de meest mogelijke spoed, tijd en plaats van het onderzoek der deskundigen en doet de griffier daarvan onmiddellijk mededeling aan de beide partijen en de benoemde deskundigen.
4. Partijen kunnen bij het onderzoek der deskundigen tegenwoordig zijn.

Artikel 10

1. Binnen acht dagen na de dag van onderzoek moeten de deskundigen hun rapport aan de Kantonrechter inzenden.
2. De Kantonrechter stelt de partijen in de gelegenheid daarvan kennis te nemen en zorgt dat de bezwaren, die zij tot handhaving harer rechten, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk mochten wensen in te brengen aan de wederpartij worden medegedeeld.
3. Op een door hem te bepalen dag, uiterlijk dertig dagen na afloop van het onderzoek der deskundigen, worden partijen opgeroepen ten einde voor hem nader haar belangen toe te lichten of te verdedigen.
4. Onverschillig of de partijen al dan niet verschenen zijn, doet de Kantonrechter binnen acht dagen uitspraak omtrent het bedrag der schadeloosstelling dat aan de Belanghebbenden verschuldigd is wegens de beschikking over de Gronden

Artikel 11

1. Deze wet wordt aangehaald als: Wet Schadeloosstelling door Bauxietnaatschappijen.
2. Zij wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
3. Zij treedt in werking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging.
4. Op rechtsgedingen die op het moment van de inwerkingtreding van deze wet reeds op grond van de Landsverordening dan wel het Decreet Mijnbouw werden gevoerd, is deze wet niet van toepassing maar de bepalingen van de Landsverordening dan wel het Decreet Mijnbouw.
5. De Minister van Natuurlijke Hulpbronnen is belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo, de 6e september 2019,

DESIRÉ D. BOUTERSE

Uitgegeven te Paramaribo, de 9e september 2019
De Minister van Binnenlandse Zaken,

M.M.F NOERSALIM

WET van 06 september 2019, houdende regeling van de schadeloosstelling aan rechthebbenden en persoonlijk gerechtigden op gronden waarop bauxiet is gewonnen.
(Wet Schadeloosstelling Bauxietmaatschappijen)

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

Bauxiet ontginning in Suriname begon in 1916 door de Surinaamse Bauxiet Maatschappij (SBM) nabij Moengo in het district Marowijne. In 1938 begon de Billiton Maatschappij Suriname te mijnen in de Onverdacht omgeving in de districten Para en Wanica. In 1958 werd als gevolg van de Brokopondo-overeenkomst de SBM opgeheven en werden al haar concessies overgedragen aan de toen opgerichte Suralco. In het jaar 2009 zijn de mijnrechten van Billiton Maatschappij Suriname overgegaan op AMS. Suralco en AMS zijn zusterondernemingen.

De opsporing en ontginning hebben plaatsgehad op gronden die toebehoorden aan de Republiek Suriname, Suralco of derden die in sommige gevallen behoorden tot een onverdeeldheid.

Deze wet heeft ten doel een bijzondere regeling te treffen voor de vergoeding van schade aan rechthebbenden en persoonlijk gerechtigden van gronden waarvoor aan de bauxietmaatschappijen Suralco en AMS en hun rechtsvoorgangers, al dan niet in het kader van de Brokopondo-overeenkomst, destijds concessies voor de opsporing en ontginning van bauxiet was verleend. De onderhavige regeling wijkt in zoverre af van het gemene recht, dat daarmee beoogd wordt een vlotte en billijke afwikkeling van mogelijk aangerichte schade te bewerkstelligen. De vergoeding van de schade wordt daartoe, met het oog op de complexiteit van de boedelproblematiek die zich voor doet ten aanzien van bepaalde gronden, gekoppeld aan de gronden.

De vergoeding van schade die de rechthebbenden en persoonlijk gerechtigden van de gronden hadden geleden in het kader van de opsporing en ontginning van bauxiet door Suralco en AMS en hun rechtsvoorgangers werd eerder geregeld in de Landsverordening van 28 januari 1958 (G.B. no. 9) ten aanzien van de daar genoemde gronden en het Decreet Mijnbouw (S.B. 1986 no. 28, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1997 no. 44) ten aanzien van de overige gronden. De Landsverordening en het Decreet hebben model gestaan voor het onderhavige ontwerp.

Artikelsgewijs

Artikel 1

Deze bepaling spreekt voor zich.

Artikel 2

Deze bepaling geeft belanghebbenden recht op volledige schadevergoeding. Het vorderingsrecht verjaart na verloop van vijf jaar, tenzij de vordering ingevolge artikel 5 lid 3 van de Landsverordening van 28 januari 1958 of artikel 48 lid 4 van het Decreet Mijnbouw op een eerder moment zouden verjaren, in welk geval de vordering op dat eerdere moment verjaart.

De wijze van stuiting van de hier genoemde verjaringstermijn wordt beheerst door de algemene regels met betrekking tot de stuiting van verjaringstermijnen, zoals opgenomen in art. 1999 BW en verder.

De onderhavige regeling is de enige rechtsgang voor schadeloosstelling als gevolg van bauxietwinning. De wet eerbiedigt eerdere overeenkomsten ten aanzien van een schadevergoeding die zijn aangegaan met belanghebbenden. Voorts kan deze wet geen nieuwe aanspraken in het leven roepen van belanghebbenden waarvan de schade reeds is vergoed door Suralco, AMS, of hun rechtsvoorgangers.

Artikel 3

Deze bepaling geeft de belanghebbende het recht om in de plaats van schadevergoeding herstel in de oude toestand te vorderen, tenzij de kosten daarvan hoger liggen dan de verschuldigde schadevergoeding.

Bij de kosten van het herstel in de oude toestand worden de kosten doe in het kader van de Environmental Remediation Agreement (Milieu Herstel Overeenkomst) worden gemaakt meegeteld. Echter zal dit niet afdoen aan de verplichtingen die op Suralco en AMS rusten in het kader van de Milieu Herstel Overeenkomst. De Republiek Suriname, Suralco en AMS zijn in de Milieu Herstel Overeenkomst overeengekomen dat Suralco en AMS werkzaamheden zullen verrichten ten behoeve van de wegneming of verlaging naar een acceptabel niveau van de negatieve impact die de activiteiten van Suralco en AMS hebben gehad voor het milieu.

Artikel 4

Dit artikel regelt enkele procedurele aspecten, waaronder de bevoegde rechter, een regeling voor het geval er binnen een onverdeeldheid geen eenstemmigheid bestaat, er geen duidelijkheid bestaat of iemand belanghebbende is of (een deel van) de belanghebbenden onbekend is. Op grond van lid 7 zijn Suralco en AMS na betaling van de door de kantonrechter begrote som der schadeloosstelling, buiten het dispuut.

In enige procedure met betrekking tot de hoogte van de schadevergoeding zal de belanghebbende om als eiser te worden toegelaten aannemelijk moeten maken belanghebbende te zijn en dat de betreffende vordering niet is verjaard.

Artikel 5

Dit artikel regelt de wijze waarop de waardevermindering van de Gronden wordt vastgesteld door een door de kantonrechter op grond van artikel 9 te benoemen deskundigen. De deskundigen dienen de objectieve waarde van de gronden vlak voor de handelingen van Suralco, AMS of dier rechtsopvolgers die rechtstreeks verband hielden met de opsporing en/of ontginning van bauxiet te vergelijken met de objectieve waarde van de gronden op het moment van de waardering, met in achtneming van de herstelwerkzaamheden die conform de Milieu Herstel Overeenkomst zijn of zullen worden verricht.

Artikelen 6 t/m 11

De inhoud van deze bepalingen spreekt voor zich.

Paramaribo, 6 september 2019,

DESIRÉ D. BOUTERSE

